

Met knotsen, ballen en hoepels

Het persbericht van eind september vorig jaar rept nog van de Verzekeringkamer, maar op zijn visitekaartje staat Pensioen- & Verzekeringkamer. Dat is meteen de Apeldoornse klus waarvoor hij staat: het convergeren van het toezicht op verzekeraars ener- en pensioenfondsen anderzijds. Veel aandacht zal ook financieel centrum Amsterdam vergen, in dit geval de afstemming met het banktoezicht en het effectentoezicht in de Raad van Financiële Toezichthouders. En dan is er de Europese dimensie. Het is voor Dirk Witteveen, per 1 januari jl. op het hoofdpodium, dus jongleren geblazen met drie zeer verschillende attributen. (En dan hebben we nog niet eens gesproken over de mededingingsaspecten van de NMa en het wederverkopersregister van de SER). Voor een glanzende show moet je dus wel een jaar of zes, zeven uittrekken, aldus onze gesprekspartner.

Uit eerdere interviews valt op te maken dat het vooruitgangdenken u in de genen zit.

Wat zal ik daar van zeggen? Mijn ouders werkten allebei. Na de oorlog wilden zij kijken hoe ver ze konden komen. Mijn vader kwam van zo'n klein calvinistisch Veluws gemengd boerenbedrijfje, de vader van mijn sociaal-democratische moeder heeft in de mijnen gewerkt. Mijn ouders deden beiden avondschool, zo hebben ze elkaar leren kennen. Mijn vader zat in het kruideniersbedrijf. Hij had allerlei dingen geleerd en gedaan die in de loop der jaren volstrekt onnuttig werden met de opkomst van de zelfbedieningswinkels. Met zijn goede technische inzicht is hij toen overgestapt naar de Spoorwegen. Toen ik een jaar of acht, negen was, is mijn moeder weer gaan werken op een kantoor. En ondertussen hebben ze mij en mijn zus inderdaad flink opgepoord om wat van het leven te maken.

U heeft HBS-B gedaan, waarom geen gymnasium?

Ja, de Koninklijke HBS Prins Hendrik der Nederlanden in Apeldoorn. Er waren er twee met het predikaat 'koninklijk', die in Tilburg en die in Apeldoorn. Gymnasium lag niet voor de hand, ik heb volstrekt geen aanleg voor talen.

Vooruitgangdenken, zowel persoonlijk als maatschappelijk. Hoe kom je dan uit op Leiden? En dan ook nog Rechten?

Je doet HBS-B omdat je ingenieur wilt worden. Op een

gegeven moment kwam ik tot de conclusie dat ik geen ambitie had om een middelmatige ingenieur te worden. Het is duidelijk dat ik niet uit een milieu kom waar iedereen studeerde en precies de weg wist, je bent dus toch wat zoekende. Ik had ook al ruim de tijd voor mijn middelbare school genomen, dus er moest wat gebeuren. Omdat mijn ouders allebei werkten was dat in die dagen net genoeg om géén studiebeurs te krijgen. Eigenlijk was ik op het idee gekomen om economie te gaan studeren, nadat ik de techniek had afgezworen. Nu was toen net de Belastingacademie opgeheven en kon je op kosten van de Belastingdienst rechten of economie studeren. Maar ik moest nog in militaire dienst. Mijn bedoeling was om dat contract te tekenen en vervolgens nog twee jaar na te denken over wat ik dan precies zou doen. Toen kreeg ik zo'n keurige Haagse overste aan de lijn die vroeg of ik het erg zou vinden om niet in dienst te gaan. Dat was de tijd dat ze een overschot aan dienstplichtigen hadden. Het was inmiddels september en toen ben ik naar Leiden gegaan. Half toeval en half niet. Ik wilde eerst ook nog lid worden van een studentenvereniging, maar doordat ik net uit een fabriek kwam waar ik allerlei andere dingen had meegemaakt, kon ik daar de lol niet meer van inzien. Die jas paste toen niet meer.

En u nam de verplichting jegens het Rijk voor lief.

Ach, je kon gewoon je gang gaan, ze zaten je niet achter de broek. Ik heb in die tijd een hoop leuke dingen gedaan, het was de tijd van de Veringa-wetgeving. Na de invoering van de Wet Universitaire Bestuurs-

hervormingen kwamen de verkiezingen. Ik stond op de lijst bij de studenten. Zo kwam ik eerst in de faculteitsraad. En toen bijna direct daarna als eerste student in het bestuur van de juridische faculteit, waar tot dan de professoren de dienst uitmaakten. De anderen zeiden: 'jij doet fiscaal recht, dus jij hebt meer verstand van centen dan wij civilisten, beheer jij de portefeuille financiën maar'. Daar hoorde ook personeel bij en zo werd ik 'wethouder', bestuurder of hoe je het wilt noemen, bij de juridische faculteit; toch een bedrijf met een paar honderd man personeel en dik drieduizend studenten.

Toen dus onvermijdelijk de Belastingdienst?

Een paar jaar Belastingdienst, ja. In die tijd tekende je voor een jaar of acht, maar na vijf jaar hebben ze me ter beschikking gesteld aan professor Hofstra, vermaard politicus en fiscalist in Leiden.

Nog gepromoveerd?

Nee, wel mee bezig geweest, maar ik heb moeten concluderen dat het niet echt iets voor mij was. Dus belastinginspecteur, Leiden, Amsterdam. Ik heb nog heftig geprocedeerd toen. Gisteravond vond ik toevallig het gedenkboek van de Beurs dat ik gekregen heb tijdens de procedure over hoekmannen; een van de zeldzame gelegenheden dat de Belastingkamer van het Hof ter plaatse zitting heeft gedaan, dus op de Beurs. Dat was zo rond 1977. Het ging over de oude hoekmannenstructuur, over de vraag wat een hoekman zoal naast zijn hoekmannenbedrijf privé kon doen en dan ook nog onbelast kon houden: zaken waarvan je tegenwoordig niet meer wilt weten dat het ooit voorkwam. Maar in die tijd was het niet helemaal ongebruikelijk dat mensen in die sfeer wat bewogen en naar gelang de uitkomst van de transactie zeiden: het viel een beetje tegen, het was op de zaak of, het viel een beetje mee: hup op privé.

'...de overheid betaalt dan wel niet zo overdreven goed, maar je verhongert er ook bepaald niet.'

U bent altijd in overheidsdienst geweest?

Wel het grootste deel van mijn carrière, ja.

Maar de advieskantoren schreeuwen om mensen.

Je moet er goed in zijn én je moet er van houden. Voor mij geldt geen van beide. Ik vind het spelletje leuk, het bedenken van mogelijkheden, maar politiek-beleidsmatige dingen vind ik veel aardiger dan al die juridische hoogstandjes, ook de fiscale. En ach, de overheid betaalt dan wel niet zo overdreven goed, maar je verhongert er bepaald ook niet. De meerderheid van de Nederlanders verdient aanzienlijk minder dan een ton.

Curriculum Vitae Dirk Witteveen (1949)

- 1974: afgestudeerd aan de Rijksuniversiteit Leiden, hoofdrichting Fiscaal recht.
- Tot 1982: onder meer werkzaam als belastinginspecteur, als wetenschappelijk medewerker aan de Rijksuniversiteiten Leiden en Groningen en als medewerker fiscale zaken bij Het Parool.
- Vanaf 1982: werkzaam bij het ministerie van Financiën.
- 1986: benoemd tot plaatsvervangend directeur Algemene Fiscale Politiek bij het ministerie van Financiën.
- 1989: benoemd tot plaatsvervangend directeur-generaal voor Fiscale Zaken, tevens directeur Algemene Fiscale Politiek.
- 1991: benoemd tot directeur-generaal voor Fiscale Zaken.
- 2001: benoemd tot voorzitter van de Pensioen- en Verzekeringskamer.
- Voorzitter van diverse fiscale werkgroepen, zoals de werkgroep Fiscale infrastructuur en de werkgroep Fiscale behandeling.
- Huidige nevenfuncties: lid van het bestuur van de Stichting Het Parool en commissaris bij het dagbladconcern PCM.

U was bij Financiën heel hoog. Na de monetaire unie moet nu in Europa de fiscale unie gebouwd worden. Dat paste dan toch precies in uw straatje?

Het antwoord bij dat soort dingen is altijd ja en nee. Het is onmiskenbaar dat er al veel convergentie is en dat daar nog heel wat meer moet gebeuren. En daar ben ik inderdaad heel lang mee bezig geweest. Dat is ook erg leuk, maar het is niet iets dat je je hele leven kunt volhouden, want het kost ongelooflijk veel

energie. Daar krijg je littekens van en bulten en wat niet meer. Dat kun je alleen maar voluit doen als je weet dat je het niet twintig jaar hoeft vol te houden. Verder heeft zo'n topambtenarenrol naast natuurlijk veel voordelen ook nadelen. Een van de nadelen is dat je in een kadertje zit. Je zit in het kadertje van een dienende rol naar het politieke bestuur, want niet de ambtenaar moet het uitmaken, maar de politiek.

U wilde wel weer eens een eigen mening kunnen ventileren?

Ja, daar was ik wel weer aan toe. Ik ben een poos journalist geweest, heb een tijdje bij de universiteit gezeten, daar ben je vrij en heb je een mening. Prima. Dan ga je op een departement zitten en lever je dat allemaal in. Een topambtenaar moet dienen en adviseren niet de publieke opinie bestormen. Op een gegeven moment denk je: en nu is het mooi geweest.

Als directeur-generaal heb je nog het dak van de politiek boven je, nu is ook dat van glas. U gaf net zelf het voorbeeld van de opschuivende normen in de beurshandel. Alle potentiële schijn vermijden dus? Geen beleggingen, geen belangen, geen besturen zou ik zeggen. Geen beleggingen vanzelfsprekend. Maar die bestu-

ren? Ja, maar ook nee. Een voorbeeld: ik was journalist bij Het Parool en ben van daaruit in het bestuur gekomen. Ik zit daar dus ook duidelijk vanuit de stichting, met dat grote verleden, namens de grootaandeelhouders, een stukje maatschappelijke rol te vervullen. Of je nu bestuurder bent van een ziekenhuis of commissaris bij de Koninklijke, dat maakt toch verschil. Je moet in ieder geval niet te veel doen, je moet je handen schoon en je hoofd vrij houden.

Het gaat om integriteit, dat twee betekenissen heeft: onkreukbaar én onkwetsbaar. Het gaat om die onkwetsbaarheid?

Ja, maar het gaat ook veel breder dan dat. Dan zit je ook in de sfeer van de sportvereniging: je zult maar in het bestuur van een sportbond zitten en met een dopingzaak geconfronteerd worden, dat is hetzelfde verhaal. Een ziekenhuis, idem dito. Je hebt met al die zaken een grote mate van kwetsbaarheid en dan zit je toch een beetje met de afweging of je misschien maar helemaal niks moet doen. Het kan heel goed zijn om je af en toe met andere dingen bezig te houden om te voorkomen dat je een tunnelvisie krijgt. Kennen en gekend worden is daarbij belangrijk. Je zit in Apeldoorn, speelt een bepaalde rol en dan kun je niet zeggen dat je nooit ergens komt en nooit ergens aan meedoet.

Zit er niet ook een stukje ijdelheid in?

Maar ook functionaliteit. Je doet dit soort dingen niet als je geen dosis ijdelheid hebt, maar tegelijkertijd is het een vorm van plichtsbetrachting. Je kunt niet alleen in Apeldoorn tussen de bomen zitten, van daaruit slechts directieven het land insturen en vervolgens denken dat deze ook opgevolgd gaan worden.

Heeft u tussen uw twee functies nog sabbat genomen?

Zou ik wel gewild hebben, maar dat is niet gelukt. Zelf was ik er wel klaar voor. We hadden in Europa een paar grote stappen gemaakt, IB 2001 was afgerond. Dat was mijn derde belastingherziening. Ik dacht dat het, voordat we aan een vierde zouden beginnen, tijd was dat een ander dat zou gaan doen. Het was ook ruim voor wéér een kabinetsformatie. Ik had met Zalm afgesproken dat ik rond januari 2001 dat sabbatical zou nemen, dus het was duidelijk dat ik in de markt was. Maar het aanbod de nieuwe voorzitter van de PVK te worden, kwam pas eind september en toen ben ik uiteindelijk nog geen zes weken op vakantie gegaan.

Totaal verschillende banen?

Zo'n DG-baan, daar moet je een hele goede conditie voor hebben en die gebruik je om iedere keer weer te sprinten; een soort Tour de France rijden voor de groene trui: bij iedere tussensprint moet je weer klaar zijn en hopla, weer gaan. Zo'n bestuursvoorzitter bij de PVK is meer een gele-truibaan. Dan moet je langere tijd overzien en gewoon die stabiele koers houden. Je kunt een keer een dag passen, eens met de benen op tafel.

*U volgt de Tour de France?
Ik vind het leuk.*

Muziek of sport?

Actief: sport, duursport. Passief: muziek. Je zult mij niet snel op de tribune zien bij een sportwedstrijd, maar ik woon in Amsterdam vanwege een Concertgebouw, een Stadsschouwburg en een Stedelijk.

'Bestuursvoorzitter bij de PVK is meer een gele-truibaan.'

U gaat niet verhuizen?

Ik heb al eens in Apeldoorn gewoond. En ik heb een eerste klas OV-jaarkaart. Ik heb ook keurig een auto met chauffeur hoor, maar je hoeft toch niet steeds in die auto te zitten omdat je er de beschikking over hebt? Als die chauffeur uit Apeldoorn moet komen om mij in Amsterdam op te halen om weer naar Apeldoorn te rijden, dat leidt alleen tot een boel extra kilometers. Ik zit 's morgens in de trein lekker mijn krantje te lezen, kopje koffie erbij.

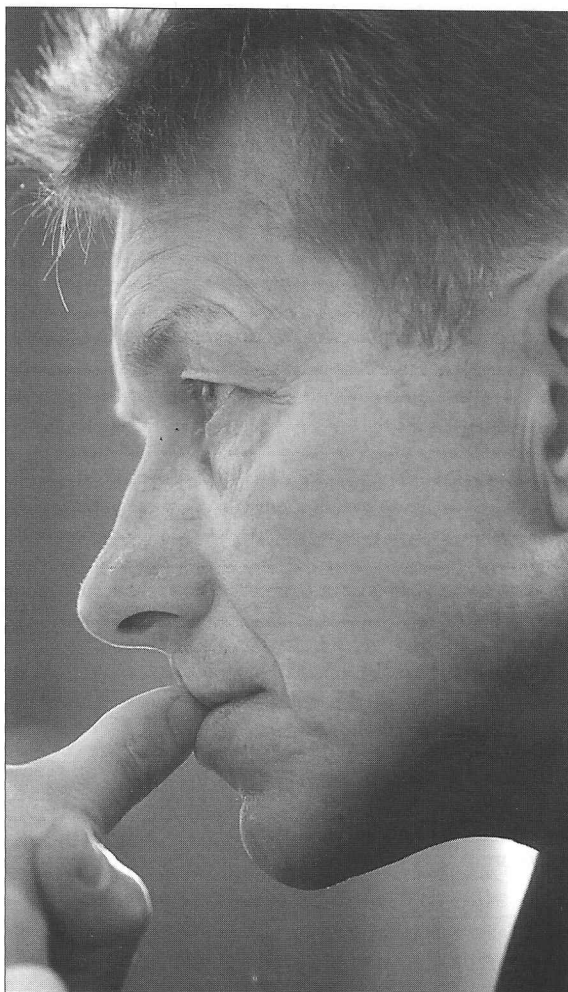
Sinds januari heet de club 'Pensioen- & Verzekeringkamer'. Zijn dat nou twee erg verschillende werelden?

Ach, je hebt altijd subculturen. Ik denk dat pensioenen en verzekeren meer gemeen hebben dan het ministerie van Volksgezondheid en dat van Onderwijs. Het zit veel dichterbij elkaar. Je bent bezig met dezelfde mensen, met dezelfde technieken, met beleggen, hoe je langetermijnrisico's moet afdekken.

'Je vist toch in dezelfde vijver, met een vergelijkbaar product.'

Maar pensioenfondsen heten relatiegeoriënteerd te zijn en verzekeraars transactiegeoriënteerd.

Ja, maar wat die verzekeraar vervolgens verkoopt aan zijn cliënt is aan de levenskant even goed een langetermijnproduct. Dat is één. En twee: als een pensioenfonds niet competitief kan zijn ten opzichte van een verzekeraar, dan verliest-ie dat, linksom of rechtsom. In Nederland gaat de ontwikkeling keurig via de wetgeving en de politiek, maar er is ook de Europese discussie. Nederland is een beetje uniek, omdat wij hier een hele grote mate van kapitaaldekking hebben. We hebben twee keer BBP en daarvan ligt een heel groot deel bij de pensioenfondsen. Maar kijk in Amerika, kijk in Engeland, daar liggen ze veel dichterbij elkaar. Je vist toch in dezelfde vijver, met een vergelijkbaar product.

Ook in Nederland laait die strijd op. Nu zijn die verzekeraars doorgewinterde professionals en de pensioenfondsen van huis uit amateurs.

Ik denk dat als je dertig jaar geleden naar het spaarbankwezen keek, of naar het coöperatieve, je bijna hetzelfde had kunnen zeggen. Als je nu kijkt naar de pensioenfondsen, zie je dat daar de professionalisering logischerwijs aan komt stormen en dat is onderdeel van een hele gezonde ontwikkeling. Als wij in Europa willen meeknikkeren als kleine economie - onze verzekeraars zijn al langer bezig, die weten dat ze in Nederland alleen nooit voldoende volume hebben om te overleven, dat ze de wereldmarkt op moeten - dan geldt voor onze pensioenfondsen hetzelfde, dan moet je dus Europese standaarden hebben.

Maar pensioenfondsen hebben geen aandeelhouders, ze zijn er voor de deelnemers.

Juist daarom moet je kijken naar je producten en je volume. Bij pensioenfondsen was het altijd heel makkelijk: beleggen en dan lekker conservatief in staatsobligaties. Maar de deelnemers hebben er recht op een goed product, een goedkoop pensioen, dus ook op goed renderende beleggingen, geen underperformance. Dat is de grote discussie die je nu in Europa

ziet, waarbij je alleen maar pensioenfondsen over-eind kunt houden wanneer ze zich professionaliseren, en dat doen ze in Nederland ook. En vergeet niet dat je bij verzekeringsmaatschappijen ook niet alleen over ING en Aegon praat, je praat ook over lokale onderlingen, begrafenisfondsen en dergelijke. Ook die wereld is heel breed.

Uw redenering is tweeledig. U zegt: a. beide kinderen zijn mij even lief en b. in beider gezinnen zijn de verschillen groot.

En c. de grote kinderen van de twee gezinnen lijken meer op elkaar dan ze misschien zelf willen weten. Er is meer overeenkomst tussen de grote kinderen uit die twee werelden dan tussen het grootste en het kleinste kind binnen elk van die twee werelden.

Er is nog wel een ander onderscheid. De verzekeraars staan al sinds jaar en dag onder toezicht van de Verzekeringkamer en nu pas komen daar zo'n duizend pensioenfondsen bij.

Nee, de pensioenfondsen stonden al heel lang onder toezicht van de Verzekeringkamer, alleen kwam dat niet terug in onze naam. Iets anders is dat de manier van uitwerken van de deskundigheidstoetsing bij de pensioenfondsen zoals die nu wordt doorgevoerd, relatief nieuw is. Wat je hebt, in den brede, dus net zo goed in het bank- en verzekeringswezen, is dat je door de concentratie, de marktontwikkeling, nu over andere typen van bestuurders praat dan twintig jaar geleden. Er zal bij de pensioenfondsen her en der wel een slagje nodig zijn, maar of dat nu een hele grote is – ik denk dat dat eigenlijk wel meevalt. Je hebt zoveel mensen in Nederland die bestuurder kunnen zijn, die financieel inzicht, integriteit en bestuurlijke kwaliteiten hebben. Het moet dus in voldoende mate mogelijk zijn pensioenfondsbesturen samen te stellen die aan de eisen voldoen.

Hoe groot is het apparaat in Apeldoorn?

We zitten op het moment rond de tweehonderd man. Dat vind ik een beetje krap.

Leiden die fit- and propertests tot uitbreiding van het apparaat?

Nee, niet direct. Wel de toenemende complexiteit van de wereld. Juist als je efficiënt toezicht wilt houden, moet je zelf investeren. In het bedrijf en in onze belangrijkste asset, onze mensen. Als wij minder bureaucratisch, efficiënter en effectiever toezicht willen houden, moeten we zelf betere systemen bouwen, meer aan kennismanagement en beleidsontwikkeling doen. Daar zit het 'm in.

U wilt de STE vóór blijven?

Onzin. Die heeft een begroting die al groter is dan de onze. Je moet helemaal niet concurreren op omvang, je moet kijken naar wat je nodig hebt. Wij laten nu een doorlichting doen bij de PVK. Ik denk dat wij de afgelopen jaren net iets te efficiënt zijn geweest, net iets te krap, en daarmee het risico lopen dat we daarvoor te bureaucratisch worden.

Je hebt verschillende soorten toezicht: preventief, curatief, gedetailleerd, globaal, en nog veel meer. Is het adjectief voor het toezicht op de pensioenfondsen anders dan het adjectief voor het toezicht op de verzekeraars?

Er is wel wat verschil: je kunt tegen een verzekerde niet zeggen: 'Joh, de komende jaren moet de premie wat omhoog, want de beleggingsresultaten vielen wat tegen'. Aan de pensioenfondsenkant is die bijstuurmogelijkheid er wel. Als je de producttypen op een rijtje zet, zit daar wel wat verschil in. Daarnaast heersen er gewoon andere culturen in het wereldje. Als u nou een statement wilt, zeg ik: het eerste verschil, de producttypen, is zo en dat moet ook zo blijven en het tweede verschil, de andere culturen, daar zou ik wel vanaf willen. Dat moet je veel meer gelijk trekken.

'...wij moeten investeren in deskundigheid.'

In het verzekerings- en pensioenwezen is het toezicht altijd veel afstandelijker geweest dan in het bankwezen. Moet je toezicht tot in detail regelen of kun je volstaan met feeling voor processen, systemen en fatsoen?

Bepaalde zaken moet je gewoon helder afspreken en daar moet je je dan ook aan houden. Op die afspraken zou je eigenlijk geen controle meer moeten hoeven te houden, alleen steekproefsgewijs. En als blijkt dat het echt niet is overgekomen, dan moeten er ook meteen sancties volgen. Kijk naar Bazel 2: interne modellen en processen. Voor pensioenfondsen en verzekeraars proberen we nu met het naar buiten brengen van de uitgangspunten voor een nieuw financieel toetsingskader, een kader neer te leggen waarin je ook bij ons meer ruimte krijgt voor

interne modellen. Dat is mooi, en dat vergt dus dat wij van onze kant moeten investeren in deskundigheid. Ik denk dat het het beste is om toezicht zó te maken dat het ruimte geeft om mee te bewegen met de ontwikkelingen. Maar wel op een harde manier, want als je de kaders aangeeft, moet je die wel toetsen: eenmaal overeengekomen zijn die kaders de harde afspraak.

'Het stak bij ons niet op drie maanden, maar bij DNB zelfs wel op een uur.'

Bankiers zijn van oudsher als de dood voor DNB. Als ik daarentegen lees dat u in 4% van de gevallen vorig jaar hebt moeten ingrijpen, maatregelen hebt moeten nemen of versterkt beleid hebt moeten invoeren, dat de Code Rendement en Risico van het Verbond door géén van de onderzochte partijen volledig wordt nageleefd en dat veertig procent van de verzekeraars niet op tijd de jaargegevens instuurt, dan denk ik: dat is daar pure anarchie!

Ik heb in de jaren dat ik bij Financiën zat een hele ontwikkelingslag zelf meegemaakt vanuit een hele gedetailleerde, precieze aanpak waarbij je ook alles wilde reguleren, we allemaal nog eens twintig parafen op een stuk gaven om te zorgen dat het helemaal perfect was. Maar je moet ook een beetje risico kunnen lopen en je moet vooral zorgen dat je binnen de handbreedte blijft. Dat ten eerste. Ten tweede is er een aantal dingen in het PVK-toezicht waarvan ik zeg: dat kan dus niet, daar gaan we iets aan doen. Dit jaar hebben we ze nog keurig aangeschreven: u bent te laat en als u nu niet aanlevert krijgt u een dwangsom. Misschien moeten we ook eens gaan kijken naar ons boete-instrument. Ik ga niet over de zelfregulering en daar heb ik ook geen mening over.

Wie is eigenlijk uw Bankcollega in de Raad van Financiële Toezichthouders?

Dat is een beetje gemengd. Als je kijkt als instituutsvoorzitter, dan zou dat Wellink zijn. Het dagelijkse toezicht bij DNB is Schilder, bij hem zit het in de portefeuille. Het is de keuze van DNB om daar een wisselmogelijkheid te hebben.

U voelt zich niet op de tenen getrapt als Wellink niet zelf komt?

Daar ben ik een beetje te oud voor. Ik heb lang genoeg rondgelopen in de internationale financiële diplomatie om te weten hoe je daar mee om moet gaan. Dat spelletje is altijd hetzelfde. Ze sturen je een ambtenaar die te laag is, ze richten een brief aan de verkeerde. Als het bedoeld is om te beledigen, moet je je ook vooral beledigd voelen. Als het effectief is om je een keer beledigd te voelen, moet je daar vooral gebruik van maken. Maar je moet je nooit op je tenen getrapt voelen, je moet het nooit in je ijdelheid doen.

De indruk bestaat dat DNB een nogal economisch georiënteerde organisatie is, met een gedragscultuur die bij macromensen hoort, terwijl de STE een sterk strafrechtelijk georiënteerde organisatie geworden is. Hoe gaat u daarmee om?

Twee opmerkingen. DNB bestaat al heel lang, ook als toezichthouder. De STE is veel nieuwer, dat is een apparaat in opbouw. Dus bij de DNB heb je een heldere, uitgekristalliseerde cultuur die sterk geworteld is in de macro-economische benadering. De PVK zit heel sterk in de langetermijn-bijsturende cultuur. Dat is een wat andere dan de Bank heeft, maar ook vanuit andere risicoperceptie. Het grote aandachtspunt bij de Bank is altijd geweest het voorkómen van acute liquiditeitsproblemen. Liquiditeitsproblemen bij het toezicht van de PVK is niet het eerste waar we naar kijken, want je praat over langere-termijnverhalen. Als je je afvraagt waarom wij altijd zo laconiek waren over die termijnoverschrijdingen, dan is het antwoord: omdat wij altijd wel tijd hadden. Het stak bij ons niet op drie maanden, maar bij DNB zelfs wel op een uur. Dat is een verschil in benadering.

De STE is nog aan het zoeken. Je ziet nu een hele sterke stroom die gewoon heel kort, direct vanuit marktkenis en marktzicht functioneert. Dat is helemaal niet juridisch of economisch, dat is puur een kwestie van er dicht opzitten. De STE is immers bezig op een veldje waar het veel meer dan bij het bank- en verzekeringswezen onvermijdelijk is dat je incidenten hebt. Het strafrechtelijk instrument bij de STE kan dan heel effectief zijn; bij de Bank of de PVK werkt dat niet voor je normale toezicht.

Dan over de rol die ik speel: ik ben fiscalist, daarnaast gewoon jurist, en in de loop der jaren veel bestuurlijk bezig geweest. Wat ik heel belangrijk vind is dat je in de RFT investeert in het met elkaar aan tafel zitten, de koppen bij elkaar, om met elkaar te praten en bezig te zijn. Het laatste wat je in Nederland moet krijgen is dat die drie toezichthouders met de ruggen naar elkaar gaan staan en hun eigen positie gaan bevechten. Ieder-

een heeft zijn eigen terrein, zijn eigen aanpak, en die RFT is ervoor gemaakt om te zorgen dat je daar de overlappen weghaalt en de witte plekken opvult.

Zalm heeft wat ballonnetjes opgelaten over een hergroepering in het toezicht. Ik kom dan met mijn logica uit op twee groeperingen: het aspect consumentenbescherming enerzijds, het aspect stabiliteit van het financiële en daarmee monetaire systeem anderzijds.

Ook daar zijn twee stukken antwoord op. Het een heeft te maken met de tijd: moet dat nu of kan dat later? Nederland had ingezet op een organische ontwikkeling. Daar is niks mis mee, ook niet internationaal, toezichthouders zijn makkelijker te herstructureren dan de markt. Op dit moment zijn er allerlei ontwikkelingen in de markt gaande, maar die lopen niet zo hard dat we moeten constateren dat het Nederlandse toezicht out of date is en dat er rampen staan te gebeuren als je daar niet volgende week ingrijpt. Ondanks mijn natuurlijke neiging om dingen snel te regelen, heb ik hierbij iets van 'mot het nu allemaal zo snel?' De politiek is er om op een gegeven moment aan het stuur te trekken. Ik ben ZBO, ik voer een wettelijke taak uit, dus daar heb ik beleefd rekening mee te houden. Dat doe ik dus ook, ik kijk ernaar en denk 'goh, interessant'. Dan het tweede. Als je om je heen kijkt denk ik dat alle tekentafelmodellen mank gaan op het gegeven dat het tekentafelmodellen zijn. Je kunt een prachtige schets maken van een gebouw, die stuur je naar de technische tekenaar. Die zegt dat het mooi getekend is en dat hij het ongeveer zo kan doen, maar dat er geen rekening mee gehouden is dat daar en daar een dragende balk nodig is en dat je de constructie wel op zand, maar niet op veengrond kunt uitvoeren. Zo ook hier: die mooie verdelingen kun je best maken, maar op een gegeven moment is de markt slim genoeg om in de praktijk dingen te verschuiven. Dus één: zo mooi als het op de tekentafel is, wordt het toch nooit. En twee: ik heb niet de illusie dat als je nu wat neerzet, dat dat tot in de eeuwigheid de ideale vorm is. Maar er gebeurt op dit moment internationaal heel veel. Ik denk dat we daardoor

op korte termijn voor een heldere keuze staan. Hetzij besluiten dat de organische ontwikkeling die we ons gedacht hebben een goede is, waar we nog een paar jaar mee doorgaan, dan wel een andere oplossing zoeken. Maar dan is het een kwestie van 'to get it over and done with', anders zitten we jarenlang te bakkeleien. En verder: als je naar Engeland en Australië kijkt, zie je dat daar de herstructurering geleid heeft tot grote schade aan het toezicht. Dat wil ik in Nederland voorkomen.

Hoe liggen de persoonlijke verhoudingen?

Die liggen prima. Die poppetjesverhalen slaan ook niet op de vraag of de persoonlijke verhoudingen goed zitten. Je moet kijken naar je setting. In het bedrijfsleven, als je praat over een fusie, dan zitten de poppetjes zelf aan de knoppen van de aandelen. Hier is het zo dat we geen van drieën zelf dat roer in handen hebben. Je moet daar heel nuchter in zijn.

Dus: 'Collega-toezichthouders, laten we de handen ineen-slaan, anders wordt er achter onze rug en namens ons besloten'?

Het verbaasde mij als nieuwkomer dat we als toezichthouders nog zo weinig van elkaar weten; waar zouden we elkaar tegenkomen als er dingen zouden veranderen, hoe zou het gaan als we tegenstrijdige regels geven of tegenstrijdige beslissingen nemen? Het is goed daar een poosje voor te gaan zitten en dat uit te zoeken.

'Het verbaast mij dat we als toezichthouders nog zo weinig van elkaar weten.'

U bent 53, is dit uw laatste baan?

Ik heb me verhuurd, en dat past prima, om tien jaar toezicht te houden. Dan ben ik 62, dat is net mooi. Wat ik bij de PVK te doen heb, doe je niet in drie, vier jaar. We zijn intern druk bezig een aantal processen in de steigers te zetten, om de boel wat anders aan te pakken. Daar heb je een aantal jaren voor nodig. Verder zullen er marktontwikkelingen en internationale ontwikkelingen zijn en dat is een spelletje waarbij je een tijdpad van zes jaar kort mag noemen. Dus een jaar of tien is een mooie periode en gegeven wat ik de vorige periodes heb gedaan is dat een tijdspanne die ik wel volhoud. Voor mijn gevoel is dit dus inderdaad mijn laatste grote klus.

U heeft dan ook in de ogen van uw ouders voldoende vooruitgang geboekt?

Mijn moeder leeft nog. Ik denk dat het haar niet zal interesseren hoe ver ik gekomen ben. Wél of ik mezelf gebleven ben. ♦

Amsterdam, 1 augustus 2001
Drs. A.J.G.M. Burgers
Drs. J.J.M. Schipper